

Özel Yeteneklilerin Eğitiminde Program Tasarımı

Editör: Doç Dr. Serap EMİR

Editör: Doç. Dr. Serap EMİR

ÖZEL YETENEKLİLERİN EĞİTİMİNDE PROGRAM TASARIMI

ISBN 978-605-241-094-3

DOI 10.14527/9786052410943

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2017, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye’de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000’in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşabilmektedir.

1. Baskı: Ekim 2017, Ankara

Yayın-Proje: Özlem Sağlam
Dizgi-Grafik Tasarım: Ayşe Nur Yıldırım
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.
İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105
Yenimahalle/ANKARA
(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 14749
Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net

ÖN SÖZ

Üstün zekalı ve yetenekli çocuklar önemli ulusal kaynaklardır. Bu gençler destekleyici ve ilgili ailelerle, yüksek düzeyde ve zorlayıcı bir eğitimle; profesyoneller, sanatçılar, ulusumuzun ve dünyanın liderleri olabilirler. Bu çocuklara gelişmeleri için deneyimler sunan ve yapısı itibarıyla genel eğitim programları, özel yetenek ve ilgileri hedef alan eğitim programlarına göre daha az etkilidir. Uygun bir program ve öğretim hem üstün zekalı çocukların doğasını hem de yeteneklerinin ve becerilerinin seviyesini ortaya çıkaracaktır. İyi planlanmış ve uygun bir program sayesinde üstün zekalı öğrencinin zihinsel aktivitelerdeki hazır bulunuşluğu, akademik ve profesyonel başarıdaki olgunluğu yeterliliğe dönüşecektir.

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde değişik teori ve model geliştirilmiştir. Bütün modeller üstün yetenekliler için ideal olduğunu savunduğu öğretim yöntem ve materyallerini sunmuşlardır. Bu teori ve modellerden yapılacak seçimin etkili olması için eğitimcilerin bu öğrenciler için etkili eğitim programının bileşenlerini bilmeleri gerekir. Bu kitapta, etkili bir programın ilkeleri, bileşenleri, farklı öğretim modelleri üzerinde durulmuştur.

Bu kitabın ortaya çıkmasında bizi yönlendiren Prof. Dr. Uğur SAK'a, Prof. Dr. Halil İbrahim DİKEN'e, bölümleri yazan bütün bölüm yazarı arkadaşlarıma, yayına hazırlayan Ayşe Nur YILDIRIM'a, Özlem SAĞLAM'a ve Pegem Yayıncılığın değerli yöneticisi Servet SARIKAYA ve çalışanlarına teşekkür ederiz. Kitabın Özel Eğitim, Eğitim Bilimleri alanına ve üstün zekalı ve yetenekli bireylerin eğitimi ile ilgilenen öğretmenlere, lisans ve lisans üstü düzeyde eğitim alan öğrencilere katkı sağlaması dileğiyle.

Doç. Dr. Serap EMİR

Bölümler ve Yazarları

Editör: Doç. Dr. Serap EMİR

- 1. Bölüm: Giriş: Özel Yetenekli Öğrenciler İçin Eğitim Programı Nasıl Olmalı?**
Doç. Dr. Serap EMİR - *İstanbul Üniversitesi*
Yrd. Doç. Dr. Yavuz YAMAN - *İstanbul Üniversitesi*
- 2. Bölüm: Genel Eğitim Programını Özel Yetenekli Öğrencilerin İhtiyaçlarına Göre Farklılaştırma Stratejileri?**
Dr. Burak TÜRKMAN - *İstanbul Üniversitesi*
- 3. Bölüm: Bütünleşik Öğretim Modeli**
Yrd. Doç. Dr. Esra KANLI - *İstanbul Üniversitesi*
- 4. Bölüm: DISCOVER Değerlendirme ve Program Modeli**
Yrd. Doç. Dr. Şule GÜÇYETER - *İstanbul Üniversitesi*
- 5. Bölüm: Koşut (Paralel) Öğretim Programı Modeli (Paralel Curriculum Model)**
Yrd. Doç. Dr. Sezen CAMCI ERDOĞAN - *İstanbul Üniversitesi*
- 6. Bölüm: ÜYEP Öğretim Programı Modeli**
Prof. Dr. Uğur SAK - *Anadolu Üniversitesi*
Araş. Gör. M. Bahadır AYAS - *Anadolu Üniversitesi*
- 7. Bölüm: Probleme Dayalı Öğrenme**
Yrd. Doç. Dr. Gülşah BATDAL KARADUMAN -
İstanbul Üniversitesi
- 8. Bölüm: Süreç Becerilerinin Öğretimi**
Yrd. Doç. Dr. Melodi ÖZYAPRAK - *İstanbul Üniversitesi*

- 9. Bölüm: Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Ürün Geliştirme**
Dr. Burcu Seher ÇALIKOĞLU
- 10. Bölüm: Kazanıma Dayalı Etkinlik ve Tema Tasarımı Örnekleri**
Dr. Burcu Seher ÇALIKOĞLU
- 11. Bölüm: Üstün Yetenekliler Eğitim Programı Değerlendirme**
Yrd. Doç. Dr. Savaş AKGÜL - İstanbul Üniversitesi
- 12. Bölüm: İki Kez Özel Öğrencilerin Eğitim Programları Nasıl Olmalıdır**
Yrd. Doç. Dr. Marilena Z. LEANA-TAŞCILAR -
İstanbul Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM

GİRİŞ: ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN EĞİTİM PROGRAMI NASIL OLMALI?

Giriş.....	3
Etkili Bir Program Geliştirme.....	4
Etkili Eğitim Programının Özellikleri	5
Program İlkeleri.....	6
Etkili Bir Program Geliştirmede Yedi Eylem	7
Eğitim Programı Geliştirme Süreci.....	10
Planlama	10
İhtiyaç Analizi.....	10
Tanılama İşlemleri.....	11
Ortak Felsefe Geliştirme.....	12
Eylem Planı	12
Tasarım Stratejileri	13
Format ve Eğitim Programı	14
Program Geliştirmede Dikkat Edilecek Hususlar.....	15
Program Değerlendirmesi.....	15
Sonuç.....	16
Özet	16
Değerlendirme Soruları.....	17
Kaynakça.....	19

2. BÖLÜM

GENEL EĞİTİM PROGRAMINI ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN İHTİYAÇLARINA GÖRE FARKLILAŞTIRMA STRATEJİLERİ

Giriş.....	25
Farklılaştırma	25
Zenginleştirme.....	27
Hızlandırma	28

Hızlandırma Programı Teknikleri ve Araştırmaları	30
Alan-Bazlı Hızlandırma	30
Gruplama.....	32
Programlama Seçenekleri ve Modeller	35
Otonom Öğrenme Modeli (Autonomous Learner Model)	36
Birleştirilmiş Eğitim Programı Modeli (Integrated Curriculum Model)	36
Paralel Eğitim Programı Modeli (Parallel Curriculum Model)	37
Okul Çapında Zenginleştirme Modeli (Schoolwide Enrichment Model).....	37
Torrance Kuluçka Modeli (Torrance Incubation Model)	37
En Etkili Modeller	38
Önemli Bulgular	38
Özet	40
Değerlendirme Soruları.....	41
Kaynakça.....	43

3. BÖLÜM

BÜTÜNLEŞİK ÖĞRETİM MODELİ

Giriş.....	47
Bütünleşik Öğretim Modeline Genel Bir Bakış.....	48
İleri İçerik Boyutu	50
Süreç-Ürün Boyutu	52
Konular/Temalar Boyutu	54
Bütünleşik Öğretim Modeli İçin Uygulama Önerileri	57
Öğretim Modelleri	57
Gruplama Uygulamaları.....	60
Öğretmen Eğitimi	60
Sonuç.....	61
Önemli Noktalar.....	61
Özet	62
Değerlendirme Soruları.....	64
Kaynakça.....	66

4. BÖLÜM

DISCOVER DEĞERLENDİRME VE PROGRAM MODELİ

Giriş.....	68
DISCOVER Değerlendirme.....	68
DISCOVER Uygulama	70
DISCOVER Program Modeli	75
Modelin Teorik Temelleri.....	75
DISCOVER Program Modeli'nin İlkeleri	78
DPMo'nin Etkililiğine Yönelik Yapılan Araştırmalar.....	88
Önemli Noktalar.....	89
Özet	90
Değerlendirme Soruları.....	91
Kaynakça.....	93

5. BÖLÜM

KOŞUT (PARALEL) ÖĞRETİM PROGRAMI MODELİ (PARALLEL CURRICULUM MODEL)

Giriş.....	97
Koşut Öğretim Programı Modeli (KÖPM) Nedir?.....	98
Koşut Öğretim Programı Modelinin Dört Boyutu	106
Temel Öğretim Programı (Core Curriculum).....	107
Bağlantılar Öğretim Programı (The Curriculum of Connections).....	108
Uygulamalar Öğretim Programı (The Curriculum of Practice)	109
Farkındalık Öğretim Programı (The Curriculum of Identity)	111
Artan Zihinsel İhtiyaçlar Boyutu (Ascending Intellectual Demand-AID).....	113
Önemli Noktalar.....	117
Özet	118
Değerlendirme Soruları.....	119
Kaynakça.....	121

6. BÖLÜM

ÜYEP ÖĞRETİM PROGRAMI MODELİ

Giriş.....	124
ÜYEP Öğretim Programı Modeli.....	124
Yetenek Boyutu.....	126
Bilgi Boyutu	126
ÜYEP Öğretim Programının Özel Yeteneklilerin Eğitiminde Kullanımı.....	135
ÜYEP Hızlandırma Bileşeni	136
ÜYEP Zenginleştirme Bileşeni.....	137
Zenginleştirilmiş ve Hızlandırılmış ÜYEP Ünitelerinin Geliştirilmesi	137
ÜYEP Eğitim Programının Etkililiği	140
Önemli Noktalar.....	142
Özet	142
Değerlendirme Soruları.....	143
Kaynakça.....	145

7. BÖLÜM

PROBLEME DAYALI ÖĞRENME

Giriş.....	150
Problem Nedir?.....	151
Probleme Dayalı Öğrenme.....	154
Probleme Dayalı Öğrenme Süreci	156
Probleme Dayalı Öğrenmede Öğrenci	157
Probleme Dayalı Öğrenmede Eğitimci.....	159
Probleme Dayalı Öğrenme Sürecinde Değerlendirme.....	160
Probleme Dayalı Öğrenmenin Faydaları	161
Özet	162
Değerlendirme Soruları.....	163
Kaynakça.....	165

8. BÖLÜM

SÜREÇ BECERİLERİNİN ÖĞRETİMİ

Giriş.....	171
Öğretim Programını Farklılaştırma Modelleri.....	173
Bloom'un Revize Edilmiş Taksonomisi	175
Eleştirel Düşünme	178
Eleştirel Düşünme Becerileri	179
Düşünmenin Elemanları	180
Sokratik Seminer	181
Değerlendirici Düşünme.....	182
Yaratıcı Düşünme.....	185
Yaratıcı Düşünme Teknikleri	189
Açık Uçlu Problemler.....	191
Sonuç.....	195
Değerlendirme Soruları.....	196
Kaynakça.....	198

9. BÖLÜM

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİNDE ÜRÜN GELİŞTİRME

Giriş.....	203
Ürün Geliştirme Nedir?.....	204
Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Ürün Geliştirme Gereksinimi.....	205
Özel Yetenekli Öğrencilerin Geliştirdiği Ürünlerin Nitelikleri.....	207
Ürün Geliştirme Örneği.....	207
Okullarımızda Ürün Geliştirme	209
Ürün Geliştirme ile İlgili Olarak Öğretmenlerin veya Danışmanların Sahip Olması Gereken Bilgi ve Beceriler	210
Ürün Geliştirme Süreci.....	210
Ürün Seçme Süreci.....	211
Ürün Çeşitleri	211
Ürün Geliştirme Süreci.....	212
Ürün Geliştirirken Problem Çözme Süreci	214
Ürünü Değerlendirme Süreci	214
Çıkabilecek Sorunlar ve Çözümleri	215

Bireysel Çalışmalarda	216
Grupla Birlikte Çalışmalarda	217
Değerlendirme Soruları.....	219
Kaynakça.....	222
Ek-1: Öğrenci Profil Dosyası	224
Ek-2: Ürün Geliştirme ile İlgili İletişime Geçilebilecek Kurumlar	227
Ek-3: Ürün Geliştirmede Yararlanılabilecek Online Uygulamalar	228

10. BÖLÜM

KAZANIMA DAYALI ETKİNLİK VE TEMA TASARIMI ÖRNEKLERİ

Tema.....	230
Tema Seçimi	230
Tema: Sistem	231
Değerlendirme Soruları.....	259
Kaynakça.....	262

11. BÖLÜM

ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİM PROGRAMI DEĞERLENDİRME

Giriş	265
Temel Kavramlar	265
Üstün Yetenekli Öğrenciler için Geliştirilen Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi.....	268
Üstün Yetenekliler İçin Program Değerlendirme Modelleri	269
Değerlendirme Türleri.....	281
Üstün Yetenekliler Eğitim Programı Değerlendirmesine İlişkin Problemler.....	283
Üstün Yetenekliler Eğitim Programı Değerlendirme İçin Öneriler	285
Sonuç.....	288
Ulusal Üstün Yetenekli Çocuklar Konseyi Program Hazırlama Standartlarına Dayalı Program Değerlendirme Kontrol Listesi	289
Özet	295
Değerlendirme Soruları.....	296
Kaynakça.....	298

12. BÖLÜM**İKİ KEZ ÖZEL ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM PROGRAMLARI NASIL OLMALIDIR**

Giriş.....	303
Neden İki Kez Özel Öğrencilere Farklı Bir Eğitim Programı Oluşturmak Gerekir?	304
Üstünler İçin Hazırlanan Eğitim Programlarına İki Kez Özel Öğrenciler Nasıl Seçilir?	305
İki Kez Özel Öğrencilerin Eğitim Programlarında Kuvvetli Yönlerine Odaklanma Neden Önemlidir ve Nasıl Sağlanabilir?.....	308
İki Kez Özel Öğrencilerin Eğitim Programlarında Açık İletişimi Sağlama.....	311
İki Kez Özel Öğrencilerin Eğitim Programlarında Sosyal ve Duygusal İhtiyaçlarına Karşılık Verme	312
Üst Düzey Düşünme Becerilerini ve Üstbiliş Becerileri İki Kez Özel Olan Öğrencilerin Eğitim Programlarına Dahil Etme.....	313
Bireysel Çalışmalar ve Öğrenciyi Üstünler İçin Olan Eğitim Programlarına Dahil Etme.....	316
Özet	319
Değerlendirme Soruları.....	321
Kaynakça.....	323
Yazarlar Hakkında.....	327

1. BÖLÜM

GİRİŞ: ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN EĞİTİM PROGRAMI NASIL OLMALI?

Amaçlar

Bu bölümün sonunda;

- Türkiye’de üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler için yapılan çalışmalar hakkında genel bilgi sahibi olacak,
- Dünya genelinde üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik uygulanan genel yaklaşımları öğrenecek,
- Üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin biricik durumları temel alınarak onlar için geliştirilmesi gereken program özelliklerinin neler olması gerektiğini ve hangi stratejik adımların bu programları başarıya götüreceğini konusunda fikir sahibi olacak,
- Program geliştirme ve değerlendirmesi konusunda karşılaşılabilecek genel sorunların neler olabileceğini öğreneceksiniz.

İçindekiler

- Giriş
- Etkili Bir Program Geliştirme
- Etkili Eğitim Programının Özellikleri
- Program İlkeleri
- Etkili Bir Program Geliştirmede Yedi Eylem
- Eğitim Programı Geliştirme Süreci

- ❖ Planlama
  - ❖ İhtiyaç Analizi
  - ❖ Tanılama İşlemleri
  - ❖ Ortak Felsefe Geliştirme
  - ❖ Eylem Planı
  - ❖ Tasarım Stratejileri
  - ❖ Format ve Eğitim programı
  - ❖ Program Geliştirmedeki Meseleler
  - ❖ Program Değerlendirmesi
- Sonuç
  - Özet
  - Kaynakça

GİRİŞ

Üstün zekalı çocukların tespiti ve eğitimi konusunda Türkiye’de önemli eksiklikler bulunmaktadır. Türkiye okullarında eğitim gören üstün zekalı ve yetenekli öğrenci sayısı tam olarak bilinmemektedir. Ancak literatüre bakıldığında öğrencilerin %2 üstün zekalı kabul edilmektedir (Maryland, 1972). Bu veriler ışığında bakıldığında Türkiye’de örgün öğretimde eğitim gören yaklaşık 650.000 üstün zekalı ve yetenekli öğrenci olduğu söyleyebiliriz. Eğitimciler üstün yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim programlarının verilmesi gerekliliğini savunurken (Colangelo, Assouline, & Gross 2004, Renzulli & Reis, 1991; Robinson & Moon, 2003), genellikle üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin potansiyellerine ve yeteneklerini geliştirecek, eğitimsel ihtiyaçlarını karşılayacak eğitim programı uygulanamamaktadır.

Üstün zekalı ve yeteneklilere yönelik eğitim hizmetleri bireylerin gereksinimlerini karşılayacak şekilde planlandığı ve uygulandığı sürece verimli olma şansına sahiptir. Üstün yeteneklilik ortalamasının üzerinde bir kabiliyet, yaratıcı düşünme ve görev sorumluluğunun bileşkesi olarak tanımlanmaktadır. Üstün yetenekli çocuklar yukarıda belirtilen özelliklere ve bunları geliştirebilecek potansiyele sahip bireylerdir. Bu çocuklar normal programlar yolu ile sağlanamayan geniş kapsamlı eğitim olanaklarına ihtiyaç duyarlar (Renzulli & Reis, 1985; Çepni ve ark.2002).

Toplum içinde sayılarının az olmasından dolayı eğitim yöneticileri genelde bu öğrencilerin performanslarını artıracak eğitim programlarının hazırlanmasını, uygulanmasını görmezden gelmektedirler. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bilim sanat merkezleri ve destek eğitim odalarında üstün zekalı ve yetenekli öğrencilere yönelik hizmetler sunmaktadır. Mevcut üstün zekalı ve yetenekli öğrenci sayısına baktığımızda bu merkezlerin sayısı oldukça azdır. Genelde yapılan uygulama mevcut eğitim programlarında küçük değişiklikler ve uyarlamalarla bu öğrencilerin eğitimsel ihtiyaçlarına cevap aranmaya çalışılmaktadır. Buradaki en büyük eksiklik ise bu merkezlerde uygulanan farklılaştırılmış eğitim programlarının etkililiği üzerine deneysel araştırmaların, çalışmaların ve değerlendirmelerin yapılmamasıdır (VanTassel-Baska, Zuo, Avery, & Little, 2002).

Üstün zekalı ve yetenekli çocuklar önemli ulusal kaynaklardır. Bu gençler destekleyici ve ilgili ailelerle, yüksek düzeyde ve zorlayıcı bir eğitimle; profesyoneller, sanatçılar, ulusumuzun ve dünyanın liderleri olabilirler. Bu gençlerin potansiyellerini geliştirmek ve onları zenginleştirilmiş, tatmin edici yaşama sevk etmek için aynı zamanda uygun aile bakımı ve eğitim gereklidir. Üstün zekalı ve yetenekli çocukların ailede ve okuldaki ihtiyaçlarını karşılamak için önce bu gençlerin gerçekten yetenekli olup olmadıklarının belirlenmesi, özel yetenek, beceri ve

ilgilerinin değerlendirilmesi gerekir. Bu gençlere gelişmeleri için tecrübeler sunan ve yapısı itibariyle genel eğitim programları, özel yetenek ve ilgileri hedef alanlara göre daha az etkilidir. Matematiksel olarak vaktinden önce gelişmiş gençlerin ihtiyaçları, sanatsal ya da sözel alanda yetenekli olanlardan oldukça farklıdır. Uygun bir program ve öğretim hem üstün zekâlı çocukların doğasını hem de yeteneklerinin ve becerilerinin seviyesini ortaya çıkaracaktır (Feldhusen & Jarwan 2000).

Üstün zekâlı ve yetenekli bireylerin eğitimine yönelik ilk çabalara baktığımızda bu öğrencilerin eğitimine yönelik ilginin insanoğlunun ilk medeniyeti kurduğu dönemden günümüze kadar devam ettiğini görmekteyiz (Clark, 2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilere yönelik eğitim programlarının planlanması, hazırlanması ve uygulanması üzerinde en çok çalışılan, araştırılan alanların başında gelmektedir. Üstün yetenekli öğrencilerin bireysel sahip oldukları farkı özelliklerinden ve yeteneklerinden dolayı; bu öğrencilerin eğitimine yönelik fikir birliğine varılmış tek bir programdan bahsetmek mümkün değildir. Üstün zekâlılar programlarının birincil amacı, üstün zekâlı çocuklar ve gençler için geleneksel sınıflarda karşılanamayan eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere fırsatlar sağlamaktır. Bu fırsatlar ile üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler kendi potansiyellerine uygun eğitimi alarak yeteneklerinin gelişimi sağlanabilecektir.

Üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler sunulacak eğitim hizmetlerinin temelinde bu öğrencilerin öğrenmelerini arttıracak zorlayıcı eğitim programlarının ve öğretim stratejilerini geliştirilmesi ve uygulanmasıdır.

Eğitimcilerin okullarına gelen farklı yeteneklere sahip öğrencilere uygun program hazırlama sorumlulukları olduğundan birçok alternatifle karşı karşıyadırlar. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde değişik teori ve model geliştirilmiştir. Bütün modeller üstün yetenekliler için ideal olduğunu savunduğu öğretim yöntem ve materyallerini sunmuşlardır. Yapılacak seçimin etkili olması için eğitimcilerin bu öğrenciler için etkili eğitim programlarının bileşenlerini bilmeleri gerekir (Berger 1991). Üstün yetenekli öğrenciler eğitimlerini nerede alırlarsa alsınlar, ister normal sınıfta isterse karma sınıfta, kesinlikle uygun bir şekilde farklılaştırılmış ve bireysel özelliklerine, ihtiyaçlarına, ilgilerine ve yeteneklerine cevap veren bir programa ihtiyaç duyarlar.

ETKİLİ BİR PROGRAM GELİŞTİRME

Üstün zekâlı ve yetenekli olanlar aynı diğer öğrenciler gibi, hem şu anki hem de gelecekteki akademik ihtiyaçlarını karşılayacak sürekli bir eğitim alma hakkına sahiptir. Mantıklı ve iyi organize olmuş bir program uygulandığında ve bu program bilgili ve anlaşılır bir eğitim liderliği ile desteklendiğinde, yetenekli genç